

Monumentnummer*: 518368

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijkmonument
Inschrijving register* 22 april 2002
Kadaster deel/nr 82914/17

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Amsterdam Amsterdam Noord-Holland

Locatiennaam Locatieomschrijving
Amsterdam Binnenstad

Kadastrale gemeente* Sectie* Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel
Amsterdam E 9232

Omschrijving**

1345 Inleiding

In 1910-1912 tot stand gekomen HANDELSBANK, in opdracht van de Nederlandsch-Indische Handelsbank, naar ontwerp van J.P.F. van Rossem en W.J. Vuyk. Gebouwd in de stijl van het neo-Hollands-classicisme en verbouwd en uitgebreid in 1926-1927 naar ontwerp van A.D.N. van Gendt. De zeven traveeën tellende uitbreiding werd uitgevoerd door de Nederlandsche Aannemingsmaatschappij v/h Firma H.F. Boersma ('s-Gravenhage).

Omschrijving

Oorspronkelijk had het vrijwel op vierkante grondplan ontworpen gebouw middenrisalieten met fronton aan de zijde van het Singel en een aan de zijde van de Raadhuisstraat. Bij de vergroting van 1926-1927 verdwenen de frontons en kreeg het pand een rechte gevelbeëindiging met balustrade. In het interieur zijn enkele onderdelen bewaard gebleven uit de panden die voor de bouw gesloopt moesten worden. Zo is er stucwerk en een Lodewijk-XIV schoorsteen in de kleine vergaderzaal. Deze zijn afkomstig van het voormalige pand aan het Singel genaamd 'd'Appelboom'. Verder in het interieur zeer fraaie glas-in-lood ramen met voorstellingen van Demeter, Dionysos, Pomona, Artemis. Verder lambrizeringen, panelen met geweven behang, enkadrering van deur en schoorsteenboezem in neo-classicistische stijl met houten halfzuilen op sokkel. Lederen wandbekleding met hierop de landkaarten van Nederland en de

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

archipel van het voormalige Nederlands-Indië; verder de wapens van beide delen en een legenda met een overzicht van de vestigingen van de Nederlands-Indische Handelsbank. Verlichtingsarmaturen in de stijl van de art nouveau en scheidingswanden met glas-in-lood raamvulling van de bovenlichten. Metalen opengewerkt vuurscherm voor de haard; wapenschilden van Nederland en voormalig Nederlands-Indië en symbolen van Mercurius. Vaste wandkasten met gesneden en gestoken ornamenten. Glas-in-lood panelen met arabesken, initialen NIHB (Nederlands-Indische Handelsbank) en symbolen van de dierenriem. Vloeren van parket en ingelegd hout, tapijt en terrazzo.

Kantoorpand van vier bouwlagen. De licht risalerende gevels zijn symmetrisch en sterk horizontaal en vertikaal geleed. De gevels zijn bekleed met natuursteen. Het geheel wordt gedekt door een groot afgeknot schilddak met shingles of leien in Maasdekking. Zinken afscherming op de ribben van de dakschilden en op de randen van het afgeknotte deel. Op de vier hoeken van dit deel een natuurstenen piëdestal met daarop een geornamenteerde vaas met grote ronde nodus. Aan beide zijden wordt het kantoorpand omgeven door een lage stoep met witte geprofileerde stoeppalen waartussen afhanginge kettingen. Op het laagste punt worden deze kettingen aan de bestrating gebonden met een metalen verbinding.

Gevel aan de zijde van het Singel: Zestien traveeën brede gevel op hardstenen plint met hierin de vierkante vensteropeningen met traliewerk van het souterrain. In het midden van de gevel, met aan weerszijden zeven traveeën, bevindt zich de hoge centrale toegang. In een getoogde nis iets verdiept geplaatste hoge houten dubbele paneeluur. Gestoken ornamenten op de panelen. Boven het kalf een groot half rond bovenlicht. Op het gevelvlak bevindt zich rond de toging floraal en figuratief bouwbeeldhouwwerk. Op de begane grond vensters met zesruits roedenverdeling in de bovenlichten. De benedendorpel is iets afgeschuind. Gevel hiertussen is verder volkomen vlak en bekleed met blokken natuursteen met geaccentueerde voegen. Een eenvoudige uitkragende cordonlijst sluit deze sokkelzone af en vormt de overgang naar de twee verdiepingen, zestien vensterassen breed en voorzien van zeventien pilasters van een kolossale orde. De pilasters hebben een basement op sokkel en korinthisch kapiteel. De schuifvensters op beide verdiepingen hebben een zesruits roedenverdeling boven het kalf. Benedendorpels afgeschuind. Tussen de series vensters van de verdiepingen bevinden zich onderdelen met bouwbeeldhouwwerk. De twee linker-traveeën en de twee rechter-traveeën en de twee traveeën boven de toegangspartij tonen een tussen banden geklemd fries met meander en florale decoratie. De overige panelen tonen een rijk bewerkt festoen. Zowel links als rechts een zeer lichte risaliet. Op de hoeken van deze risalieten maakt de sokkel van de basementen van de pilasters een iets geprononceerde voorsprong. Ook de architraaf boven de kapitelen toont een lichte knik. Deze architraaf met fascia en geison gaat over in een onbewerkt fries waarna kroonlijst op consoles. Rechte gevelbeëindiging met omlopende natuurstenen balustrade met zestien dichte delen waartussen per travee vijf balusters. Natuurstenen leuning.

Gevel aan de zijde van de Raadhuisstraat (ongenummerd): Deze gevel is acht traveeën breed en toont eenzelfde opbouw en detaillering als de gevel aan de zijde van het Singel. Deze gevel heeft geen toegang. Op de hoek met de gevel aan de zijde van het Singel een hoekpilaster. Zeer licht middenrisaliet van vier vensterassen. Ook bij deze gevel bevatten de hoeken van de middenrisaliet een sokkel van het basement van de pilaster met iets geprononceerde voorsprong. Bij de twee linker- en rechter-vensterassen een tussendeel met meander en florale decoratie. Verder onderdelen als omschreven.

Waardering

In twee bouwperiodes tot stand gekomen handelsbank in neo-Hollands-classicistische stijl van algemeen belang wegens architectuurhistorische waarde, als typerende uitdrukking van vroege cityvorming en aanpassing aan de voorname historische omgeving van de grote grachtengordel van de Amsterdamse binnenstad. Tevens van belang wegens de markante situering op de hoek van de Singel en Raadhuisstraat.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Hoofdcategorie

Handelsgebouwen, opslag- en transportgebouwen

Subcategorie

Handel en kantoor

Functie

Handelsbank